

Результати дослідження
«Соціальні орієнтації студентів з працевлаштування»

Упродовж квітня 2018 року Центром якості освіти Рівненського державного гуманітарного університету вивчалися соціальні орієнтації й установки студентів, а також аналізувалися мотиваційні механізми вибору професії та умов майбутнього працевлаштування. У дослідженні брали участь студенти 2-5 курсів різних факультетів університету. Відповідно з вимогами квотної вибірки для опитування залучались студенти всіх факультетів із використанням елементів ймовірнісного відбору респондентів. Всього було опитано 407 респондентів. Використання елементів імовірнісної та квотної вибірки дало змогу отримати певною мірою репрезентативні результати.

Мета дослідження полягала у визначенні соціальних надій та сподівань студентів університету щодо майбутнього працевлаштування. Завданнями наукового аналізу було вивчення змісту очікувань респондентів щодо професійного майбутнього та аналіз орієнтацій щодо вибору місць роботи після завершення навчання.

Так, на питання «**Яка Ваша думка стосовно професії, яку Ви здобуваєте в університеті?**» були отримані відповіді про те, що здобута професія:

1. Дасть змогу отримувати високу зарплату - 54,5%.
2. Відповідає власним нахилам, здібностям, можливостям - 43,5%.
3. Уможливить службове зростання - 38,3%.
4. Має престижний характер - 37,3%.
5. Має творчий характер - 31,7%.
6. Не має значення – головне влаштуватися на роботу - 5,1%

Як свідчать результати опитування, серед пріоритетів вибору професії домінують економічні й особистісні мотиви («висока зарплата», «відповідність власним нахилам та здібностям») та соціально-статусні чинники («службове зростання»). Безперечно, нинішня соціально-економічна ситуація в країні формує соціальні запити та потреби, які, на превеликий жаль, сьогодні повною мірою задовольнити не реально. Тим часом, вимоги студентів варто брати до уваги і здійснювати широкомасштабну інформаційну роботу щодо підвищення рівня кваліфікації й здобуття студентами належного рівня знань, умінь та навичок відповідно до вимог соціальної практики. Адже рівень професійної підготовки випускника – це прямий шлях до успішного працевлаштування.

Досить неочікувані відповіді були отримані на питання: «**Уявіть ситуацію, що Ви здобуваєте професію, яка Вам подобається. Ви досить добре оволоділи знаннями, уміннями та навиками. Які Ваші наступні дії після закінчення університету?**» Студенти повідомили, що вони прагнуть:

1. Зайнятись приватним бізнесом - 30,4%.
2. Намагатися працювати за здобутим фахом - 29,7%.
3. Влаштуватись на роботу у бізнесову структуру - 29,2%.
4. Мають надію працювати за кордоном - 25,5%.
5. Мають намір продовжити навчання за кордоном - 11,1%.

Аналіз відповідей респондентів свідчить про досить неоднозначні й альтернативні тенденції та орієнтації щодо майбутнього працевлаштування. Адже кожний третій опитаний має намір насамперед зайнятись бізнесом, решта мають намір працювати за фахом. Доречно відзначити, що для заняття бізнесом необхідна підготовка. Тому варто було б ввести до змісту освіти студентів сертифікатні програми або факультативи щодо навчання основам бізнесової діяльності.

Досить тривожним сигналом є орієнтації та сподівання респондентів щодо виїзду з України для працевлаштування за кордоном (25,5%). Згрупувавши дві позиції запитання,

отримуємо гіпотетичну групу опитаних (36,6%), які виявили намір виїхати за кордон після закінчення університету.

Студенти запропонували досить широкий спектр способів пошуку гіпотетичних місць роботи. Зокрема вони надали перевагу таким способам:

1. Вести пошуки будь якої роботи - 34,1%.
2. Шукати в мережі інтернет роботу за кордоном - 24,8%.
3. Розпитувати друзів, знайомих, колег про будь-яку роботу - 24,1%.
4. Відвідувати державні, приватні, комерційні підприємства з метою знайти роботу - 21,8%.
5. Звертатись в центр зайнятості за місцем проживання - 19,9%.
6. Розсилати листи (резюме) в мережі Інтернет зі своїми пропозиціями - 18,7%.
7. Шукати роботу за оголошеннями в газетах, інформаційних листах тощо - 16,9%.
8. Влаштуватися на курси (тренінги) для здобуття іншої професії. - 12,0%.
9. Розраховують на допомогу батьків - 11,5%.
10. Звертатись в обласне (районне, міське) управління освіти, культури тощо - 9,8%.
11. Розраховують на допомогу відповідних структур в університеті (служба працевлаштування, біржа праці тощо) - 9,7%.

Респонденти визначили, що необхідно для успішного працевлаштування молодій людині, а саме:

1. Професійні характеристики (компетентність, інформованість, кваліфікованість тощо) - 51,3%.
2. Знання 1-2 іноземних мов - 45,4%.
3. Особисті якості (вміння презентувати себе та переконувати інших) - 42,7%.
4. Наявність глибоких знань, умінь та практичних навичок - 37,6%.
5. Наявний практичний досвід роботи за фахом - 28,5%.
6. Базова освіта - 23,6%.
7. Диплом престижного закладу вищої освіти - 21,1%.
8. Допомога батьків, знайомих, які працюють у престижних організаціях, установах - 11,5%.
9. Наявність стартового капіталу - 10,5%

Отримані результати свідчать про чіткі усвідомлення респондентів щодо важливості здобуття професійного та фахового потенціалу в університеті та необхідності формування системи фахової підготовки для майбутнього успішного працевлаштування.

На питання «**Що насамперед спонукатиме Вас вибирати місце роботи після закінчення навчання ?**» респонденти надали такі відповіді:

1. Необхідність забезпечення нормального життєвого рівня - 34,8%.
2. Необхідність створення матеріальних благ для сім'ї - 33,4%.
3. Можливості реалізації отриманих знань, умінь та навичок - 31,2%.
4. Можливість здійснення кар'єри - 27,7%.
5. Можливість самоствердження - 22,6%.
6. Відповідність роботи отриманій фаховій підготовці - 21,1%.
7. Висока заробітна плата - 15,9%.
8. Здобуття високого соціального статусу - 14,9%.
9. Сподівання виїхати за кордон для будь якого працевлаштування - 7,6%.
10. Вважаю, що головне, щоб була будь-яка робота - 4,9%.

Досить цікаві судження респондентів щодо мотивів важливості отримання освіти за кордоном, які полягають у тому, щоб:

- | | |
|---|----------|
| 1. Отримати диплом престижного зарубіжного університету | - 36,4%. |
| 2. Здобути досвід навчання у закордонному університеті | - 34,4%. |
| 3. Вчитися і одночасно заробляти кошти для навчання | - 31,7%. |
| 4. Можливість залишитися й працювати за кордоном | - 25,8%. |
| 5. Познайомитися з іншими країнами, їх культурою | - 19,9%. |
| 6. Можливість навчатися без оплати | - 8,6%. |
| 7. Послухати навчальні курси відомих вчених | - 5,9%.. |

Насамкінець **респонденти запропонували адміністрації університету для забезпечення успішного працевлаштування:**

- | | |
|---|----------|
| 1. Запровадити проходження практики («стажування») упродовж всього терміну навчання у конкретній організації, установі, закладі тощо | - 45,7%. |
| 2. Вивчати ринок праці та розробляти прогноз щодо майбутніх місць роботи | - 32,7%. |
| 3. Ввести обов'язкове укладання угод з роботодавцями в регіоні | - 26,1%. |
| 4. Відкривати інші спеціальності та спеціалізації відповідно до потреб ринку праці | - 23,6%. |
| 5. Сформуванню усвідомлення необхідності навчатися для розвитку власного потенціалу (поглиблення мотивації щодо переорієнтації навчання для майбутнього успішного працевлаштування) | - 18,7%. |
| 6. Ввести предмети з проблем «самопрезентації» потенціалу (володіння методикою та технологією формування власного іміджу) | - 12,4%. |

Висновки

1. Результати проведеного дослідження свідчать про необхідність широкого інформування студентів щодо умов, функцій та вимог майбутнього працевлаштування.

2. Особливу увагу варто звернути на формування високого професіоналізму та фахової компетентності студентів.

3. Вимога часу – вивчення потреб ринку освітніх послуг та врахування думки роботодавців щодо змісту, форм та методів навчання й відповідності навчального плану запитам практики.

4. Актуальним завданням університетської спільноти було, є і буде упродовж наступних років системне формування високого іміджу навчання в університеті та розбудова бренду РДГУ – як потужного університету європейського зразка.

10.04. 2018р.

Центр якості освіти